

Utbildningsinspektion i Hallersruds skola, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hallersruds skola den 14 december 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Hammarö kommun och Hallersruds skola dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Hallersruds skola intervjuades rektor, elever, representanter för lärare och övrig personal den 14 december samt representanter för föräldrar med barn i olika årskurser den 6 december 2006. Inspektörerna besökte lektioner i försko-

leklassen och i årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Hallersruds skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	71
Förskoleklass	24
Grundskola	142

Hammarö kommun ligger vid Vänern söder om Karlstad. Till ytan är Hammarö en av landets minsta kommuner. Invånarantalet är cirka 14 500. Centralorten är Skoghall, som ligger sju kilometer från Karlstads centrum.

Hallersruds skola ligger i ett villaområde i närheten av Hammarlundens skola men flera kilometer från Skoghall.

Till Hallersruds enhet hör förutom Hallersruds skola med fritidshem även förskolor. Hallersruds skola är en av Hammarö kommuns fem skolor för elever i förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolan består av tre byggnader varav den äldsta är ca 80 år. Hallersruds skola tar emot elever från glesbygdsområdet i södra Hammarö.

Eleverna har idrott, hem- och konsumentkunskap, slöjd och sitt språkval i Hammarlundens skola, som är en av kommunens två grundskolor för årskurserna 7–9. De yngre eleverna får åka buss dit och de äldre promenerar eller cyklar. De flesta eleverna fortsätter sin skolgång i årskurs 7 vid Hammarlundens skola.

Hallersruds skola har en rektor, som ansvarar för all verksamhet.

Skolan har inga elever med annat modersmål än svenska.

Skolgården består av flera lek- och naturområden som erbjuder eleverna stora möjligheter till lek och rastaktiviteter.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hallersruds skola F–6 och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Hallersruds skola bedriver ett aktivt värdegrundsarbete för att skapa trygghet och tillit hos eleverna. Eleverna vid Hallersruds skola är studiemotiverade och trivs i skolan. Skolan har fungerande rutiner när det gäller att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder och att ge eleverna stöd. Skolan har en rektor som är väl förtrogen med den dagliga verksamheten, tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen och har ekonomiskt ansvar och befogenhet att anpassa verksamheten efter elevernas behov. Personalen får god tillgång till kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Likabehandlingsplanen för Hallersruds skola uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om läroplanens och kursplanernas mål.
- Skolan bör arbeta för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.
- Skolans systematiska uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen och årskurser.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Skolan skall, enligt läroplanen, klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. Det åligger skolan att följa upp elevernas kunskapsutveckling samt att utvärdera och dokumentera elevernas resultat i relation till de nationella målen. I skolans uppdrag ingår också mål som gäller elevernas generella kunskapsutveckling. Undervisningen skall bidra till att eleverna utvecklar nyfikenhet och lust att lära, strategier för det egna lärandet, tillit till den egna förmågan att arbeta självständigt och, tillsammans med andra, förmåga att lyssna och diskutera samt se helheter och sammanhang.

Inspektörerna bedömning efter att ha besökt förskoleklassen är att eleverna ges goda förutsättningar att utveckla både nyfikenhet och lust att lära utifrån de mål som skolformen anger. Inspektörerna bedömer att eleverna får en god grund för fortsatt lärande.

Resultaten vid de nationella ämnesproven i årskurs 5 för år 2006 i Hallersruds skola är enligt rektorn att sammanlagt 6 elever av 25 inte når mål att uppnå i matematik jämfört med att samtliga 25 elever når mål att uppnå i svenska och engelska. De elever som inte når målen i matematik får åtgärdsprogram och stöd som följs upp under årskurs 6. Inspektörerna noterar att skolan under innevarande läsår lägger extra fokus på matematikundervisningen för att öka måluppfyllelsen i ämnet.

Av intervjuerna med lärare, elever och föräldrar samt av verksamhetsbesöken framgår att elevernas medvetenhet om kunskapsmålen varierar.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om läroplanens och kursplanernas mål.

Normer och värden

Barn och elever skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger

trygghet samt vilja och lust att lära. Undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt deltaga i samhällslivet.

Skolan skall även främja elevernas förmåga till ansvarstagande och arbeta för att eleverna successivt får ett allt större inflytande över såväl det egna lärandet som skolans verksamhet i stort.

Intervjuer med elever, personal, föräldrar samt verksamhetsbesök visar att eleverna känner sig trygga i skolan, har stor respekt för varandra och inte tolererar kränkande behandling samt att bråk är sällsynta. Eleverna berättar att de på olika sätt arbetar förebyggande med normer och värden och när något händer diskuteras det i de olika klasserna. Vid verksamhetsbesök och intervjuer framkommer att Hallersruds skola har elever, som är medvetna om att de kan och har möjlighet att påverka sin skolsituation.

Som tidigare nämnts är elevernas medvetenhet om de nationella kursplanemålen begränsade och intervjuerna med elever och personal visar också att elevernas möjlighet att påverka det egna lärandet, varierar mellan klasserna. En förutsättning för att eleverna skall ha inflytande över och kunna ta ansvar för sitt eget lärande och skolans verksamhet i stort är att de har kännedom om läroplanens och kursplanernas mål. Inspektörerna bedömer att skolan behöver utveckla arbetet med att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbete med arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att målinriktat arbeta för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid inspektionstillfället har Hallersruds skola två likabehandlingsplaner som antogs 2006-10-18 respektive 2006-11-26. Den ena behandlar förskolan och den andra behandlar förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg. Likabehandlingsplanen för Hallersruds skola uppfyller inte de krav som ställs på en sådan

plan. För att planen skall vara aktuell i det vardagliga arbetet skall den ange vilka åtgärder som planeras under kommande året utifrån skolans behov och utifrån de olika diskrimineringsgrunderna. Skolans likabehandlingsplan visar inte hur skolan avser att under året främja barns och elevers lika rättigheter utifrån skolans behov och de olika diskrimineringsgrunderna som lagen anger. Inspektörerna bedömer att Hallersruds skolas likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Personalen på Hallersruds skola är enligt inspektörernas intryck mycket engagerad i värdegrundsarbetet. Skolans personal bedriver ett aktivt värdegrundsarbete, exempelvis beskriver elever projekt ”Charlie” som ett sätt att skapa bra relationer mellan eleverna och att förebygga kränkande behandling.

Hallersruds skola ligger i ett bostadsområde med få invånare med utländsk bakgrund. Inspektörerna vill peka på att skolan har ett stort ansvar för att förbereda dess elever på att samhället idag är mångkulturellt och att de framdeles kommer att möta människor med olika bakgrund. Enligt såväl lärare som rektorer arbetar skolan till viss del med dessa frågor. Inspektörerna förutsätter att skolan fortsatt utvecklar sitt arbete med att ge eleverna insikt i hur det mångkulturella samhället ser ut och vilka krav det ställer på medborgarna.

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

Organisationen av skolans undervisning skall ha sin utgångspunkt i såväl läroplanens mål som de enskilda elevernas förutsättningar och behov. Skolan skall, enligt författningarna, främja elevernas lust att lära.

Intervjuer och dokument visar att skolans mål och planering ligger i linje med nationella mål och riktlinjer. Läroplanens och kursplanernas kunskapssyn och syn på lärandet speglas i skolan.

Undervisningen är organiserad i en förskoleklass och en klass i varje årskurs upp till och med i årskurs sex. Personalen är organiserad i två arbetslag förskoleklass och årskurserna 1–3 och årskurserna 4–6. Fritidspedagogerna ingår i arbetslaget med de yngre eleverna.

Inspektörerna har besökt förskoleklassen och grundskolans alla klasser och sett undervisning i flera olika ämnen. Lärarna vägleder, stimulerar och motiverar eleverna. I ämnet matematik används mattecirkeln som på ett åskådligt sätt hjälper eleverna att planera och följa upp sin inläring. Inspektörerna bedömer att undervisningen är varierad och främjar elevens lust att lära.

Individanpassning och stöd

Enligt grundskoleförordningen skall det för varje elev finnas en individuell utvecklingsplan (IUP). I denna plan skall läraren skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Kommunen har en gemensam mall för hur denna skall utformas. Intervjuer och dokument visar att varje enskild elev har en individuell utvecklingsplan. Vid inspektionstillfället ser inspektörerna olika exempel på hur elevernas individuella utvecklingsplan kan se ut. Planerna beskriver var eleverna befinner sig i förhållande till målen i ämnen svenska, engelska, matematik samt vilka sociala mål eleven har att uppnå.

Särskilda stödåtgärder skall vidtas då elever inte uppnår målen. Hallersruds skola har fungerande rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödåtgärder. Skolan har sedan höstterminens början ingen egen

specialpedagog men söker tillsammans med Hammarlundens skola F-6 en gemensam specialpedagog. Under höstterminen har man kunnat få hjälp av kommunens specialpedagog i den centrala stödenheten Ö-laget. Skolan har också tillgång till kommunens språkpädagog.

Inom Hammarö kommun arbetar flera skolor med ett projekt ”Alla kan”. Detta vänder sig till elever som riskerar att inte nå målen i svenska. De får en egen bärbar dator och anpassad programvara som kan användas både i skolan och hemma. Hallersruds skola ingår i detta projekt och de elever som deltar är mycket nöjda.

Enligt författningarna är elevernas rätt till stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller samtliga ämnen. Vid intervjuer med personal framkommer att elever får stöd inom de områden som är aktuella för eleven.

Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. Bemanningen på skolan innebär att de elever som behöver särskilda stödåtgärder kan få det när behovet uppkommer och huvudsakligen inom klassens ram. Inspektörerna bedömer att de rutiner skolan har för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder, ger möjlighet att ge dessa elever det stöd de behöver.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

I Hallersruds skola finns ett väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Uppföljningen av resultaten sker enligt rektorn i ämnena svenska, engelska och matematik i samband med nationella prov i årskurs 5. Den sker också genom olika läs- och språktest från och med årskurs 1 upp till årskurs 6, genom mattecirkeln för årskurserna 1–5 och genom de stegdokument som finns i elevernas portfolio och behandlar basämnena och elevernas sociala utveckling. Dessutom följs elevernas resultat upp i klasskonferenserna.

Verksamhetsbesök och samtal med lärare i förskoleklass och årskurserna 1–6 visar att den systematiska kunskapsuppföljningen i skolans övriga ämnen varierar mellan lärare och ämne.

Inspektörerna bedömer att skolans systematiska uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen och årskurser.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarnas krav skall skolan följa upp och utvärdera sina resultat med utgångspunkt i de nationella målen. Som ett led i uppföljningen och utvärderingen upprättar skolan årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Hallersruds skolas kvalitetsredovisning följer den mall som utarbetats av Hammarö kommun. Ledningsgruppen på Hallersruds skola prioriterar värdegrundsarbetet. Av intervjuer med rektor och personal framgår att personalen är delaktig i arbetet med att utarbeta kvalitetsredovisningen och att skolan även synliggör sitt eget kvalitetsarbete. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen är upprättad i enlighet med författningarnas krav.

Skolledning och internkommunikation

Alla rektorer i Hammarö kommun träffar förvaltningschefen en gång per vecka. Vid dessa möten diskuteras alla typer av frågor som t.ex. kvalitetsredovisningen, budget och kommunens prioriterade behov.

Vid Hallersruds skola finns det en rektor. Rektorn har ett övergripande ansvar för skolans verksamhet och ekonomi. Hon är fritidspedagog och har gått introduktionsutbildning för rektorer, men inte den statliga rektorsutbildningen. Hon har en omfattande högskoleutbildning i ämnen som behandlar arbetsledning. Rektorn och en representant för varje arbetslag bildar skolans ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffas regelbundet för att diskutera skolutvecklingsfrågor. Vid intervjuer med elever, föräldrar och personal framkommer att rektorn är mycket väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Rektorn känner alla och alla känner rektorn. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och att skolan har en väl fungerande pedagogisk ledning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Eleverna erbjuds, enligt rektorn, utbildning om minst den garanterade undervisningstiden. Eleverna i årskurserna 3–6 erbjuds elevens val. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Hallersruds skola har tillgång till utbildning i den omfattning som skall erbjudas enligt de nationella bestämmelserna.

Personal och kompetensutveckling

Hallersruds skola har innevarande läsår 17 anställda lärare i grundskolan. Enligt officiell statistik för år 2005 är lärartätheten vid Hallersruds skola 7,6 lärare per hundra elever. Motsvarande siffra för Hammarö kommun är 7,5 och för riket 8,0 lärare per 100 elever. Alla lärare har utbildning för den undervisning de bedriver.

Enligt skollagen skall kompetensutveckling anordnas för personalen och kommunen skall vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling. I Hammarö kommun genomförs under läsåret gemensamma studiedagar som planerats tillsammans utifrån gemensamma behov. Personalen i Hallersruds skola deltar i denna utbildning men har också tillgång till annan kompetensutveckling som behövs utefter elevernas behov. Inspektörerna bedömer att kompetensutveckling sker utifrån skolans och elevernas behov.

Materiella resurser

Skolan har läromedel som är anpassade till elevernas ålder och behov. Ett klassrum i den gamla skolbyggnaden inrymmer skolans bibliotek. Eleverna får också besöka kommunbiblioteket.

Inspektörerna bedömer att Hallersruds skola använder lokalerna på ett för verksamheten ändamålsenligt sätt. Material och övrig utrustning ger eleverna förutsättningar för en tidsenlig utbildning.

Datum	Ort
2007-05-08	Göteborg

Astrid Halling
Karin Widlund